

Jaké jsou reakce po očkování?

Kromě toho, že každá očkovací látka ochrání organismus proti infekčním nemocem, může způsobit i nežádoucí vedlejší reakce, které vznikají nepřímo působením různých součástí očkovací látky. Lidé se těchto vedlejších reakcí často bojí. Domnívají se, že očkovací látka může onemocnění přímo způsobit. Většina očkovacích látek jsou však neživé vakcíny připravované různými moderními technologiemi. Nemohou tak vyvolat nemoc, proti které mají chránit. Reakce po neživých očkovacích látkách se objevují již několik hodin po očkování a trvají maximálně dva až tři dny. Po podání živé očkovací látky se prvotní reakce, podobně jako u neživých očkovacích látek, objeví po několika hodinách. Několik dní po očkování se ale může objevit druhá vlna reakce. Její příznaky, které ukazují, že došlo k přechodnému rozšíření látky v organismu, jsou většinou podobné projevům chřipky. Reakce po očkování se dělí na tři velké skupiny:

- fyziologické reakce místní nebo celkové;
- závažné fyziologické reakce včetně neurologických;
- alergické reakce.

Přehled běžných místních a celkových fyziologických reakcí udávají dvě tabulky (viz tab. 6 a 7 na straně 43). Pokud se objeví závažná fyziologická reakce nebo alergická reakce, je nutné vyhledat pomoc lékaře. Ne příliš vzácnou fyziologickou reakcí je vazomotorická synkopa, která se objevuje u adolescentů a mladých dospělých. Základním příznakem je ztráta vědomí, která vzniká náhle při očkování nebo do několika minut po podání vakcíny. Stav se rychle upraví, pokud se člověk uloží a zvednou se mu dolní končetiny. Výhodou je, když se na tuto reakci lékař před očkováním ptá. Pacient si tak může při aplikaci vakcíny lehnout.

Proč se reakce po očkování rozdělují na očekávané a neočekávané?

Rozdělení reakcí na očekávané a neočekávané má svůj význam klinický i legislativní. Očekávané reakce jsou jakékoli místní i celkové reakce, které se kdy v minulosti při podání očkovací látky objevily. Všechny reakce po očkování jsou totiž od počátku vývoje vakcíny a také po uvedení na trh pečlivě zaznamenávány. Shromažďují se i údaje o tom, kolikrát se reakce objevily. Podle nových informací jsou pak souhrnné údaje o přípravku aktualizovány. Jejich kompletní přehled i s četností výskytu je vždy uveden v souhrnu údajů o přípravku. Ve zjednodušené formě jsou očekávané reakce i v příbalovém letáku, který si rodič nebo očkovaný člověk může od lékaře vyžádat z balení očkovací látky, která bude použita. Neočekávaná reakce je taková, která se objeví po určité době od podání očkovací látky, není uvedena v souhrnu údajů o přípravku a má souvislost s očkováním. K neočekávané reakci může dojít například u pacientů, u nichž nebyla rozpoznána porucha imunitního systému. Jestliže se po očkování objeví reakce, která není vyjmenována v souhrnu údajů o přípravku ani v příbalové informaci, je nutné nahlásit ji na předepsaném formuláři do Státního ústavu pro kontrolu léčiv a na příslušnou krajskou hygienickou stanici. Na těchto formulářích se hlásí i podezření na nežádoucí reakci po podání vakcíny.